

5.1.5 Sivistyslautakunta

TOIMIELIMEN ALAINEN TOIMINTA

Sivistyslautakunnan alainen toiminta koostuu seuraavista palvelualueista: varhaiskasvatuspalvelut ja koulutuspalvelut. Palvelualueet ovat organisoineet toimintaansa edelleen ja jakaneet vastuualueet seuraavasti:

Koulutuspalveluiden vastuualueina ovat perusopetus, lukiokoulutus ja taiteen perusopetus. Toiminnassa on keskeistä lapsen ja nuoren oppimispolun ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen huomioimalla jatkuva pedagoginen kehittämistyö ja ennaltaehkäisevä varhainen tuki.

Varhaiskasvatuspalveluiden vastuualueet ovat varhaiskasvatus, esiopetus sekä avoin varhaiskasvatus. Varhaiskasvatusta ja esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden tehtävänä on tuottaa kustannustietoisesti laadukkaita ruoka- ja puhtauspalveluja vahvalla osaamisella hyödyntäen eri alojen yrittäjyyttä. Ruoka- ja puhtauspalveluja tuotetaan kaikille kaupungin toimijoille ja kiinteästi kaupungin toimintaan liittyville yhteisöille.

Toimielimen toiminnassa edistetään palvelualueiden välisen yhteistyön kehittämistä, lasten ja nuorten turvallisen kasvun tukemista koko palvelualueketjussa sekä yhdyspintatyöskentelyä uuden hyvinvointialueorganisaation kanssa. Palvelualueiden omien perustehtävien lisäksi painopisteenä on monialainen ja -ammattillinen yhteistyö lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Toiminnassa edistetään myös tavoitetta parantaa palveluiden saatavuutta.

Toteutuminen:

Hyvinvointialueen kanssa on sovittu palvelualueiden ja toimialan eri yhteistyömuodoista. Toimielinten välisestä yhteistyöstä ei ole vielä sovittu. Moniammatillista yhteistyötä toteutetaan opiskelijahuollossa, koulunuorisotyössä, oppivelvollisuuden valvonnassa sekä palvelualueiden muissa yhteisissä prosesseissa.

TOIMIELIMEN TOIMINTASUUNNITELMA

Toimielimen orgaanit kokoontuvat alla olevan mukaisesti:

- Sivistyslautakunta vähintään kerran kuukaudessa
- Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden johtoryhmä vähintään neljä kertaa kuukaudessa (kolmesta neljään johto ryhmäkokousta + listapalaveri)
- Palvelualueiden johtoryhmät vähintään kerran kuukaudessa
- Tilinpäätöksen käsittely lautakunnassa maaliskuun loppuun mennessä
- Osavuositarkastusten käsittely touko-kesäkuussa ja lokakuussa

TOIMINNAN PAINOPISTEET

Vuoden 2023 talousarviossa on toimialan painopisteiksi valittu palvelualueiden keskinäisen ja palvelualueiden ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön kehittäminen, lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja turvallisen kasvun tukeminen, palvelun saatavuuden varmistaminen sekä toiminnan digitalisaation edistäminen.

Toimiala on huomionut painopisteet jatkamalla osallistumista aiheita tukeviin hankkeisiin ja suunnittelemalla poikkihallinnollista yhteistyötä sekä palvelualueiden että sidosryhmien välillä. Lisäksi panostetaan palveluiden ja työntekijöiden saatavuuden varmistamiseen investoimalla simulaatiomalliin, jota aletaan käyttää talousarviovuodesta 2023 eteenpäin. Digitalisaatiota kehitetään yhdessä tietohallinnon ja muiden ICT-toimijoiden kanssa sekä hanketyön kautta. Toimiala toteuttaa palvelujen saatavuuteen liittyvän kartoituksen talousarviovuonna 2023, jonka perusteella toimintaa voidaan paremmin suunnitella ja kehittää tulevien talousarviovuosien aikana.

TALOUSARVIOVUODEN STRATEGISET PAINOPISTEET

Tavoitteen kuvaus	Mittari	Tila	Toteuma 31.12.2023
YHDESSÄ TEKEVÄ			
Toimiala: panostetaan palvelualueiden välisen yhteistyön kehittämiseen.	Ei kiireellisiä lisätilaratkaisuja talousarviovuoden aikana johtuen suunnittelun ja ennustamisen kehittymisestä.	Toteutui	Jatkuva prosessi, suunnittelu ja kehitystyö jatkuu edelleen, joka heijastuu lisätilaratkaisujen käyttöön. Tilikaudella ei ole tullut tarpeita suunnittelemmille lisätiloille.
Koulutuspalvelut ja varhaiskasvatuspalvelut: Yhdyspintatyöskentelyn kehittäminen hyvinvointialueen kanssa. Yhteistyön muoto ja työryhmä määritellään yhdessä hyvinvointialueen kanssa, mutta isossa		Toteutui	Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut ovat olleet mukana maakunnallisen perhekeskus toimintamallin konseptoinnissa. Laphan johdon kanssa on koonnuttu mm. mielenterveyspalveluiden saatavuuteen liittyvän ongelman

kuvassa yhteistyö koostuu työryh- mätyöskentelystä ja tiiviistä yhtey- denpidosta.			ratkaisemiseksi.
Koulutuspalvelut: Koulutuspalvelut edistää strategiatavoitetta rakentamalla yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa liittyen opiskeluhooltoon. Käytännön toimenpiteenä perustetaan yhteinen opiskeluhooltoryhmä. Ryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa ja tapaa- misten välillä tehdään toimenpi- teiden seurantaa. Seuranta toteute- taan muun muassa erityisen tuen oppilasmäärän tilastoinnin kautta.	Yhteinen opiskelu- huolto-työryhmä hy- vinvointialueen kanssa kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa	Toteutui	Koulutuspalvelut toimii opiskeluhoollon maakunnallisessa ohjausryhmässä yh- teistyössä Laphan ja muiden kuntien kanssa. Koulujen ja Laphan opiskelu- huollon yhteistyötä tehdään käytän- nössä päivittäin. Yhteinen opiskeluhooltoryhmä on aloit- tanut toimintansa ja yhteinen opiskelu- huollon ohjausryhmä on kokoontunut. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muu- tokset (377/2022) tulivat voimaan 1.1.2023 ja Rovaniemen opiskeluhoolto- suunnitelman laatiminen yhteistyössä Laphan kanssa siten, että OPH:n mää- räysten mukaisesti käyttöönotto oli 1.8.2023. Kaupungin koulujen oppilasmäärä tilas- tointipäivänä 20.9.2023 oli 6 089, joista tehostettua tukea saa 1 002 ja erityistä tukea 639 oppilasta. Seuraava virallinen tilasto laaditaan 20.9.2024 tilanteen mu- kaisesti.
Hyvinvoinnin vuosikellon mukaisia oppitunteja järjestetään kaikissa pe- ruskouluissa.	Hyvinvoinnin vuosi- kellon oppitunnit käytössä kaikilla kouluilla.	Toteutui	Hyvinvoinnin vuosikello on käytössä kaikilla kouluilla ja siihen liittyvää kou- lutusta ja materiaalin käyttöä on tar- jottu myös muille kunnille. Hyvinvoinnin vuosikellon mukaisia op- pitunteja on pidetty säännöllisesti kai- killa kouluilla ja sen tukemiseksi koko henkilökunta (vaka, perusopetus ja lukio) on koulutettu tunnistamaan ja tu- kemaan oppilaan mielenterveyteen liit- tyviä asioita.
Varhaiskasvatuspalvelut edistää st- rategiatavoitetta rakentamalla yh- teistyötä hyvinvointialueen kanssa liittyen neuvolan ja varhaiskasva- tuksen varhaisen tuen perheohjauk- seen. Käytännön toimenpiteenä pi- lotoidaan toimintamalli kahdella eri alueella vanhempien ohjaukseen, tu- keen ja neuvontaan perheen muut- tuneessa elämäntilanteessa odo- tuksen, syntymän ja lapsen ensim- mäisen ikävuoden aikana. Tavoit- teena on tukea perheiden omaa sel- viytymistä sekä rakentaa tuki koti- hoidosta varhaiskasvatukseen.	Perheohjaukseen osallistuvien per- heiden määrä ja käyntikerrat	Toteutui osittain	Varhaisen tuen perheohjausta tehtiin Muurolan ja Vaaranlammen alueilla syk- systä 2022 kesäkuun 2023 loppuun saakka. Perheohjaus toteutui lähes 100 % ensisynnyttäjäperheisiin ja se sai hyvän vastaanoton. Perheitä oli kaikkiaan 28 ja käyntikertoja 92. Varsinainen pilottivaihe oli lyhyt, jonka takia kaikille perheille ei saatu to- teutettua 4 kotikäyntiä (osalle 3 ktk). Kokeilun päättyi johtuen Laphan rahoit- uksesta.

TURVALLINEN JA LUOTETTAVA			
Koulutuspalvelut: Someturvan lanseeraaminen. Someturvaan budjetoidaan talousarviokaudelle 10 000 euroa.	Kiusaamisen ehkäisyn tilastointi	Toteutui osittain	Kiusaamisen vastainen työ: - yksittäin tai ryhmässä kohdattuja nuoria 764. Tämä luku pitää sisällään 189 yksittäin kohdattua nuorta. - uusia tapauksia käsittelyyn on tullut 47 - konsultaatioita on ollut 77 - verkoston jäseniä mukana tapauksien käsittelyssä 249 ja konsultaatioissa 126.
	Someturvan käyttäjien määrät	Toteutui	Someturvan käyttöönoton koulutus on järjestetty kaikille oppilaille ja henkilökunnalle sekä lisäksi kullakin koululla toimii Someturva -yhdyshenkilö. Huoltajia on tiedotettu ja ohjeistettu palvelun käytöstä myös koulujen loma-aikoina. Someturva- palvelun on aktivoitunut 18,2 % oppilaista ja yhteensä Someturva-palvelun on aktivoinut 1 494 henkilöä.
Koulutuspalvelut: Walk-in-talk-toiminnan kehittäminen ja seuranta ja yhteisten tapahtumien järjestäminen. Sivistyspalvelut koordinoi toimintaa kaupungin järjestämissä tiloissa yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Resurssina koordinaattorin palkka 45 000 euroa sekä vaihtelevat tilakustannukset.	Walk in talk-kävijämäärät	Toteutui	Walk in talk-toimintaa kehitetään ja määriä seurataan yhteistyössä palvelun järjestäjien kanssa. Toiminta järjestetään Rovaniemen kaupungin, Rovaniemen seurakunnan, Neuvokkaan ja Tulevaisuuden Sote-keskus hankkeen yhteistyöllä. Walk-in-talk-toiminnan suunnittelussa on hyödynnetty myös oppilaskuntien tapaamisia.
	Kouluterveyden tulosten seuranta kahden vuoden välein, seuraavan kerran vuonna 2025.	Toteutui	Kouluterveyskyselyiden tulosten hyödyntäminen koulujen toiminnan suunnittelussa, esimerkiksi koulukohtaisissa hyvinvointiryhmissä. Kouluterveyskyselyiden tuloksia hyödynnetään myös Lannun toiminnassa.
PALVELEVA			
Koulutuspalveluiden ja varhaiskasvatuksen palvelualueet edistävät valittua strategiatavoitetta edistämällä kuntalaisten palveluiden saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta parantamalla palveluiden saatavuuden ennakointia.		Toteutui	Koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluissa seurataan jatkuvasti lapsi- ja oppilasmäärän ja palvelutarpeen kehitystä. Palveluverkon mitoitus on osa jatkuvaa lapsivaikutusten arviointia. Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut ovat oleet mukana kehittämisprojekteissa, jossa kartoitetaan kaupunkisuunnittelun keinoja palveluverkon ylläpitämisessä.
Koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut: Käytännössä koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut edistävät	Koulutuspalvelut & Varhaiskasvatus: ohjausryhmän kokoon-	Toteutui	Palvelutarpeen ennakkoinnin ohjausryhmä on aloittanut toimintansa keväällä 2023. Palvelualueet valmistelevat

tavoitteita palveluverkon osalta implementoimalla palvelutarpeen ennakkoinnin ohjausryhmän yhdessä sivistystoimialan ja kaavoituksen sekä yhdyskuntatekniikan kanssa Rovaniemen alueiden pitkäjänteisen suunnittelun orgaaniksi. Työryhmä kokoontuu kolme kertaa vuoden aikana kartoittamaan tulevia palveluverkkotarpeita ja nykyverkon riittävyyttä. Mittarina toimii eri palvelualueilla vuosittain tehtävä palvelutarpeen asiakaskysely.	tuminen kolme kertaa talousarvio-kauden aikana.		tilannekuvaa palvelutarpeen ennakkoinnin ohjausryhmälle. Ryhmälle on esitelty mm. Alakemijoen koulun alueen jatkoselvitystyö yhteistyössä Tilapalveluiden kanssa. Selvityksessä on kuvattu mahdollisia vaihtoehtoja toiminnan järjestämiseksi. Lisäksi ohjausryhmälle on esitelty ennusteet tulevien vuosien perusopetuksen oppilasmääristä koko kaupungissa. Koulujen palveluverkossa ei ole tällä hetkellä suuria muutostarpeita. Palvelutarpeen ennakkoinnin ohjausryhmälle on esitelty Ounasvaaran lukion tilannekatsaus ja tarveselvitystyö on käynnistetty. Sairaalaopetusta antavan Neljäntuulen koulun uusien tilojen tarveselvitys on hyväksytty sivistyslautakunnassa ja hankesuunnittelu on käynnistynyt. Saarenkylän/Nivavaaran sekä Ounasrinne/Pöykkölän uusien kaavoitettujen alueiden rakentuminen voi aiheuttaa haastetta varhaiskasvatustalouden riittävydelle kyseisillä alueilla.
Varhaiskasvatuksen palvelut panostaa tiedolla johtamiseen palveluverkkosuunnittelussa ottamalla käyttöön simulaatiotyökalun, jolla helpotetaan sekä palveluverkkoetta henkilöstösuunnittelua. Mallilla helpotetaan myös asiakaspaikkojen kapasiteettimäärittelyn ennustettavuutta. Investointi hankkeeseen vuonna 2022 on 39 800 euroa, jonka hyödyt näkyvät suunnittelumallin käyttöönotossa talousarviovuodelle 2023.	Simulaatiomalli käytössä talousarviokaudella	Toteutui osittain	Palvelutarvekartoitusta valmistellaan vuosille 2024 - 2028. Palvelun tarve määrittelee myös henkilöstötarpeen kyseisille vuosille. Simulaatiomalli on käytössä, mutta siitä saatava hyöty ei ole vastannut palvelutarpeen ennustettavuuteen.
Varhaiskasvatuksen palvelut edistää valittua strategiaa vahvistamalla henkilöstön veto- ja pitovoimaa. Pitovoiman vahvistamiseksi käytännön toimenpiteenä on psykososiaalisen kuormittavuuden kyselyn implementointi vuosittaisena prosessina. Kyselyn lopputuloksena syntyvän toimenpidesuunnitelman realisointia seurataan säännöllisesti perustettavassa työryhmässä 2 kertaa vuodessa.	Psykososiaalisen kuormittavuuden kysely toteutettu kerran vuodessa & toimenpiteiden seuranta toteutettu säännöllisesti kauden aikana.	Toteutui	Psykososiaalisen kuormittavuuden työryhmä perustettiin syyskuussa 2023 ja kysely toteutettiin marraskuussa 2023. Koko varhaiskasvatuksen tuloksessa työyhteisöjen sosiaaliseen toimivuuteen liittyvät kuormitustekijät ovat vähentyneet. Haastaviin tai vaikeisiin asiakastilanteisiin sekä työhön liittyvään väkivallan uhkaan liittyvät kuormitustekijät ovat sitä vastoin kasvaneet. Päiväkodit käsittelevät tuloksia ja asettavat keväälle yhden konkreettisen kehityskohteen, jota arvioidaan vuoden 2024 aikana.
		Toteutui	Henkilöstön pitovoimaan on panostettu • hyvällä johtamisella,

			- osallistamalla henkilöstöä työhyvinvoinnin parantamiseen - osallistamalla henkilöstöä palvelun kehittämiseen ja suunnitteluun, - osaamisen tukemiseen ja lisäämiseen - lisäämällä pysyvää varahenkilöstöä - selkiyttämällä tehtäväkuvia ja vastuita - mahdollistamalla työnkiertoa - rakentamalla uusia pedagogisesti toimivia terveitä tiloja - järjestämällä henkilöstölle vertaismentorointia, työnohjausta ja verkostotapaamisia - tiimityön kehittämisellä
Ruoka- ja puhtauspalvelut: tarjotaan terveellisiä ravitsemussuosittelujen ja kriteerien mukaisia aterioita.	Sydänmerkin prosentuaalinen osuus ruokalistalla ruokalista-jeista selvitetään	Toteutui	Viiden viikon ruokalistalla 56 % ateriakokonaisuuksista täyttää sydänmerkki kriteerit
	Asiakaskysely vuoden 2022 ruokalistauudistuksen onnistumisesta lapsille ja nuorille keväällä 2023	Toteutui	Asiakaskyselyn edellyttämät toimenpiteet suunniteltu ja toteutettu.
Ruoka- ja puhtauspalvelut: toiminta perustuu ympäristöystävälliseen toimintatapaan ja kestävän ruokajärjestelmän periaatteiden toteuttamiseen.	Ruokahävikin seuranta ja toimenpiteet sen vähentämiseksi, tavoite päästä ruokahävikin määrässä - Isot kuumennuskeit-tiöt ja koulujen palvelukeittiöt 8 prosenttia - Pienet kuumennuskeit-tiöt 10 prosenttia - Päiväkotien palvelukeittiöt 12 prosenttia	Toteutui osittain	Tulokset laskettu, kaikissa yksiköissä ei päästy tavoiteltuihin tuloksiin. Ohjeistusta käyty läpi ja toimenpiteitä jatketaan.
	Hävikkiruoan jakaminen kolmannen sektorin toimijoille jatkuu koronapandemian aiheuttamasta katkoksesta huolimatta.	Toteutui	Toimii sovitulla tavalla.
Ruoka- ja puhtauspalvelut: elintarvikkeiden hankinnassa tavoitteena on kasvattaa lähellä tuotetun ruoan ja kotimaisuuden osuutta	Kotimaisuusasteen tavoite 80 prosenttia	Toteutui osittain	Elintarvikkeiden kotimaisuusaste on vuonna 2023 ollut 74 % .
	Käytettävän lähellä	Toteutui	Lähiruokaa on hankittu n. 186 000 kg

tetta.	tuotetun ruoan määrä kiloina ja prosentteina kokonaisuudesta		johon on käytetty 17,4 % elintarvikemäärärahoista.
	Yhteistyön ylläpitäminen elintarviketoimijoiden kanssa.	Toteutui	yhteistyö sujuu elintarviketoimijoiden kanssa

TALOUSARVIOVUODEN PERUSTOIMINNAN MITTARIT

Tavoitteen kuvaus	Mittari	Tila	Toteuma 31.12.2023
Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä avoimen varhaiskasvatuksen järjestäminen lakien ja asetusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.	Varhaiskasvatuspalvelut: Lasten määrä oma toiminta vs. setelitoiminta Virkojen ja toimien täyttö Henkilöstön sairauspoissaolot	Toteutui	31.12.2023 lasten määrä - Oma toiminta 2167 (64%) - Palveluseteli 1118 (34%) 31.12.2023 henkilöstöä vakansseja yhteensä 765, joista täytetty 99 % Sairauspoissaolot: Varhaiskasvatuksessa poissaolot / htv ovat vähentyneet -5,6 päivää (-25 %) verrattuna edellisen vuoden samaan tarkastelujaksoon. Niitä on tänä vuonna elokuun loppuun mennessä 16,7 päivää/ htv.
Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen järjestäminen lakien ja asetusten mukaisesti. Toiminnassa on keskeistä lapsen ja nuoren oppimispolun ja hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen. Samalla huomioidaan jatkuva pedagoginen kehittämistyö sekä ennaltaehkäisevä varhainen tuki.	Määräaikaisten ja vakituisten opettajien määrä Sairauspoissaolot: Oppilas- ja opiskelijamäärät Keskimääräinen ryhmäkoko	Toteutui	Vakituisia opettajia 453 (71 %) Määräaikaaisia opettajia 183 (29 %) Koulutuspalveluissa poissaolot/htv ovat vähentyneet -2,1 päivää (-19 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Poissaoloja on ollut 8,5 päivää/htv. Viimeisimmän 2023 tilastointipäivän mukainen perusopetuksessa olevien oppilasmäärä oli 6 089. Perusopetuksen keskimääräinen ryhmäkoko on 17,82.
Ruoka- ja puhtauspalveluiden toiminnan mittarit	Palvelusopimusten määrä	Toteutui	Palvelusopimusten määrä pysynyt ennallaan.
	Toteutuneet arviointikeskustelut palvelun tarpeesta ja laadusta	Toteutui	Kuukausittain käyty keskustelut tilaajien kanssa.
	Puhtaustasojen laatu ei laske	Toteutui	Sijaispula on vaikuttanut hetkellisesti joissakin kohteissa.
	Toiminnan ja palvelutarpeen yhteensovittaminen saavuttamalla 0-tulos	Ei toteutunut	Nollatulokset ei toteutunut.

TOIMIELIMEN ALAINEN HENKILÖSTÖ (HTV)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (HTV)	TA2023	TP2023
1 Toimielimen yhteiset		
Henkilöstömäärä (htv)	4	4
2 Varhaiskasvatuspalvelut		
Henkilöstömäärä (htv)	731	745
3 Koulutuspalvelut		
Henkilöstömäärä (htv)	789	795
4 Ruoka- ja puhtauspalvelut		
Henkilöstömäärä (htv)	91	79
Yhteensä	1 615	1 623

Varhaiskasvatuksen HTV-toteumassa näkyvät kahden päiväkodin Kivikangas ja Mäkiranta siirtymisen kunnalliseen toimintaan, jota ei ennakoitu talousarviossa. Koulutuspalveluiden osalta kasvussa näkyy erityisopetuksen panostukset HTV-summaa kasvattavasti. Ruoka- ja puhtauspalveluiden osalta eläköitymiset ja yllättävät työpaikan vaihdokset ovat yhdessä vaikuttaneet henkilöstön määrän vähenemiseen. Organisaatiomuutoksen myötä viime vuoden loppupuolella ei ehditty rekrytoimaan kaikkia tarvittavia uusia tekijöitä.

RISKIEN HALLINTA

RISKI	VAIKUTUS	TOIMENPIDE	KOHDE	TILO	TOTEUMA 31.12.2023
Henkilöstön poistuvuus ja saatavuuden vaikeus	Työn epätasainen jakautuminen, palveluntarjoajan ongelmat	Psykososiaalisen kuormituksen kartoitus ja työntekijä-työnantajamielikuvan kohentaminen.	Henkilöstö & työmarkkina	Riski toteutui osittain	Psykososiaalisen kuormituksen kysely toteutetaan marraskuussa 2023. Työnantajamielikuvan on panostettu yllä olevilla toimenpiteillä.
Kustannusten kasvu	Määrärahojen riittävyys	Hankintojen priorisointi	Perustoiminta	Riski toteutui	Muutettu talousarvio sekä koulutuspalveluille että varhaiskasvatukseen on toteutettu johtuen KVTES/OVTES korotuksista sekä varhaiskasvatuksen toimintaympäristön

					muutoksista (Pilke-toimintayksiköt). Kustannukset ovat lakisääteisiä ja/tai järjestämisvas-tuun perusteella kaupungille kaatuvia välttämättömiä kuluja.
Elintarvike- ja ruokaturval-lisuus	Elintarvike- ja ruokaturvalli-suuden vaarantuminen on turvallisuus-riski asiakkaille. Ruokatuotannon katkeaminen	Toiminnan riskien tiedostaminen: Käsitellään henkilöstön kanssa jatkuvan kehittämisen keinoin. Toimitaan jokaisessa yksikössä olevan omavalvontasuunnit elman mukaisesti. Erityisruokavalio osaamisen ylläpitäminen.	Koko henkilöstö	Riski ei toteutunut	Riski ei ole toteutunut
Toimintavar-muus monimuotoi- sessa palveluver- kossa	Ruoka- tai puhtauspalvelut jäävät saamatta tai vajaavaisiksi sopimukseen nähden.	Seurataan tiiviisti asiakkaiden toiminnan muutoksia ja ennakoidaan niiden vaikutuksia omaan palvelutuotan-toon. Pidetään säännöllisesti yhteyttä tilaaja-asiakkaiden kanssa. Poikkeusolojen suunnitelmat päivitetään tarpeen mukaan. Sopimustoimit-tajilta edellytetään toimintavarmuutta. Poikkeustilan-teiden nopean hallinnan on mahdollistanut henkilöstön joustavuus. Koneiden ja laitteiden kunnon varmistamiseksi tarvitaan suunnitelma.	Esihenkilöt, työntekijät, ulkoiset ja sisäiset sopimus-kumppanit	Riski toteutui osittain	Muutamissa yksiköissä sijaisten saatavuuden haasteet ovat vaikuttaneet palvelutasoon väliaikaisesti.
Henkilöstö-riskit	Sairauspois-saolot kasvavat, henkilöstö väsyä sijaistamaan oman työn ohella toista, kun sijaisia ei ole tarjolla.	Varhaisen tuen ja kuulluksi tuleminen työtavat, henkilöstön hyvinvoinnin toimenpiteitä toteutetaan matalalla	Esihenkilöt, henkilöstö-hallinto	Riski toteutui osittain	Ruoka- ja puhtauspalvelut: Sairauspoissaolot ovat kasvaneet ja sijaisten saamisessa on ollut suuria haasteita. Henkilöstön venymisen ja tilaaja-

	Henkilöstön palkanmaksun oikeellisuuden ja oikea-aikaisuuden puutteet saattavat vaikuttaa työnantajana kiinnostavuuden vähenemiseen.	kynnyksellä. Servitetaan oppilaitosten kanssa koulutusmahdollisuuden kasvattamista rekrytointiin panostamalla. Huolehditaan työnantajan velvollisuuksista.			asiakkaiden ymmärtävyyden avulla on selvitty kuitenkin arjen tilanteista. Rekrytoinnit ovat olleet onnistuneita ja olemme saaneet ammattitaitoisia ja motivoituneita uusia tekijöitä. Varhaiskavastus: sijaisten saamisessa on ollut suuria haasteita, mutta sairaspöissaolat ovat pienentyneet.
Talouteen liittyvät riskit	Raaka-aineiden ja palvelujen hintojen nousu jatkuu hallitsemattomana. Palvelujen ostajien käytettävissä olevien käyttötalousmenojen riittävyys.	Neuvottelut yhteistyökumppanien kanssa miten hintojen nousua voidaan yhdessä toimien hillitä. Toimintatapojen muuttaminen. Ruokalajien vaihtaminen. Palvelutason muuttaminen.	Esihenkilöt, yhteistyökumppanit, koko henkilöstö	Riski toteutui	Neuvotteluista huolimatta osa raaka-aineiden ja palvelujen hinnoista on noussut suuresti ennakoitua enemmän
Kemikaalien käytön turvallisuus	Mahdollinen sairauspöissaolo	Pidetään kemikaaliluettelot ajan tasalla, käyttöopastus, hyvä yleisilmanvaihto, suljettu järjestelmä, suojaimet	Esihenkilöt, koko henkilöstö	Riski ei toteutunut	Olemme onnistuneet perhedyksen ja osaamisen ylläpitämisen kautta huolehtimaan kemikaalien turvallisesta käytöstä
Tietoturvaan ja -suojaan liittyvät riskit	Yksilön tietosuojan vaarantuminen	Koulutus ja huolellinen toiminta, tietosuojaselosteen ajan tasalla pitäminen	Esihenkilöt, koko henkilöstö	Riski ei toteutunut.	Tietosuojatietoisuus on pidetty hyvällä tasolla.

TOIMIELIMEN TALOUS

Sivistyspalveluiden talouden toteuma oli joulukuun lopussa 100,5 % verrattuna muutettuun talousarvioon 2023. Ylitys euroissa oli yhteensä 0,7 miljoonaa. Varhaiskasvatuksen palvelualueen toteuma oli 99,1 %, koulutuspalveluiden toteuma 101,2% ja ruoka- ja puhtauspalveluiden toteuma ylittyi 0,3 miljoonaa euroa, joka on 3,3% toimintakuluista.

Koulutuspalvelut:

Koulutuspalveluiden tuotot toteutuivat talousarviota suurempina projektituotoissa (nettobudjetointi, tuottovaikutus +2,1 miljoonaa), kotikuntakorvauksissa sekä yhteistoimintakorvauksissa ja muissa tuottoerissä, jotka toteutuivat ennakoitua suurempina. Kaikkiaan tuotot toteutuivat +3,2 miljoonaa suurempina kuin talousarvio.

Kulujen osalta palkkakulut ylittyivät suunnitellusta johtuen pääosin projektipalkoista (nettobudjetointi, palkkakuluvaikutus +1,7 miljoonaa euroa) sekä panostuksista erityiseen tukeen syyslukukaudesta lähtien (+1,3 miljoonaa euroa). Palveluostojen osalta ylitystä tuli 0,4 miljoonaa johtuen lähinnä työterveyshuollon kulujen toteumasta (+0,2 miljoonaa euroa), asiantuntijapalveluista ja hallinto- ja toimistopalveluista (+0,4 miljoonaa). Vastaavasti pienempänä toteutuivat muun muassa koululaiskuljetukset (-0,3 miljoonaa) ja ateriapalvelut (-0,1 miljoonaa).

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 0,2 miljoonaa euroa. Suurin yksittäinen ylitys oli kalustehankinnat (+0,1 miljoonaa). Vuokrakulut ylittyivät 0,1 miljoonaa johtuen lähinnä Ounasrinteen koulun SOTE-tiloista, joiden edelleenlaskutus Laphalta kompensoitui vastaavasti tuottojen kasvuna.

Kaikkiaan koulutuspalvelut ylitti talousarvion toimintakatteen 1,0 miljoonaa euroa = 1,2%.

Varhaiskasvatus:

Varhaiskasvatuksen tuotot toteutuivat talousarvoita suurempina johtuen projektituottojen toteumasta (nettobudjetointi, +0,7 miljoonaa euroa). Erityinen talousarvion ulkopuolinen tuottoerä näissä tuotoissa oli turvattomista oloista tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestäminen, jonka suuruus oli 0,3 miljoonaa euroa tilikaudelle. Muut tuottoerät toteutuivat hivenen alle budjetin, ja tuottojen kokonaisylitys budjettiin nähden oli 0,6 miljoonaa euroa.

Kulujen osalta henkilöstökulut ylittivät budjetin hieman (0,2 miljoonaa euroa = 0,6%), mikä kompensoitui palveluiden pienemmällä toteumalla (-0,2 miljoonaa euroa). Suurin tekijä oli se, että muutetun talousarvion 2023 palvelusetelimenot eivät toteutuneet täytenä johtuen toteutuneista lapsimääristä hoidossa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittivät budjetin 0,2 miljoonaa euroa johtuen lähinnä kalusto- ja vaatteistohankinnoista. Avustuksista syntyi säästöä 0,4 miljoonaa johtuen KELA-korvausten kuntapalautusten hyödyntämisestä edellisille sekä kuluvalle talousarviovuodelle. Vuokrakulut toteutuivat 0,2 miljoonaa euroa korkeampina johtuen korkeammista toteutuneista indekseistä vuokrakiinteistöissä.

Käytännössä siis kuluerien varianssit kompensoivat toisensa, ja kaikkiaan varhaiskasvatuspalvelut alitti toimintakatteen 0,6 miljoonaa euroa.

Ruoka- ja puhtauspalvelut:

Ruoka- ja puhtauspalveluissa toimintakate ylittyi 0,3 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osalta budjetti alittui 0,2 miljoonaa euroa, mutta palveluiden ostoissa siivouspalveluiden alihankinnat ja työvoiman vuokraus ylittyivät arvioidusta 0,47 miljoonaa euroa. Myös ateriakuljetusten hintoihin tuli isot korotukset vuoden aikana, jonka vuoksi kuljetuskustannukset ylittivät budjetin. Elintarvikkeiden hintoihin tuli suuret hinnankorotukset, jonka johdosta syksyllä kasvisruoan tarjoilua vähennettiin. Elintarvikkeisiin varattu määräraha ylittyi 0,13 miljoonaa euroa säästötoimista huolimatta.

Energiaa ja luontoa säästävät ja luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimenpiteet:

Toimenpiteen kuvaus	Todennettu tai arvio toimenpiteiden vaikutuksesta
VAPA: Arktikumin WWF Green Office -sertifikaatin hakuprosessi (menossa)	Kokonaisvaltainen toiminnan tarkastelu sisältäen energiankäytön, materiaalit ja kierrätyksen.
Kestävän kehityksen opas lastenkulttuurikeskuksille on käytössä lastenkulttuurissa soveltuvien osien.	Tärkeää lasten ja nuorten kasvun tukemisessa.
Matkustamisen vähentäminen ja sähköisen asioinnin lisääminen vapaa-ajan palveluissa.	Tärkeä askel tulevaisuuden työn rakentumisessa.

TALOUDEN TUNNUSLUVUT

Sivistyslautakunta yhteensä

1 000 €	TP2022	alk.per. TA2023	TA- muutokset	TA2023 yht.	TP2023	toteuma-% 2023	poikkeama 2023
TOIMINTATUOTOT	22 352	17 400	43	17 442	21 499	123,3 %	4 056
MYYNITUOTOT	17 144	14 640		14 640	15 455	105,6 %	815
MAKSUTUOTOT	2 249	1 933	43	1 976	1 991	100,7 %	15
TUET JA AVUSTUKSET	2 755	713		713	3 730	523,2 %	3 017
MUUT TOIMINTA- TUOTOT	205	113		113	323	285,2 %	210
TOIMINTAKULUT	- 149 907	- 154 117	- 1 776	- 155 893	- 160 666	103,1 %	- 4 773
HENKILÖSTÖKULUT	- 74 470	- 78 613	- 2 134	- 80 747	- 83 779	103,8 %	- 3 032
PALVELUJEN OSTOT	- 43 122	- 43 196	625	- 42 571	- 43 593	102,4 %	- 1 023
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	- 5 459	- 4 499	- 61	- 4 560	- 5 050	110,7 %	- 489
AVUSTUKSET	- 2 029	- 2 109	- 43	- 2 151	- 1 723	80,1 %	428
MUUT TOIMINTAKULUT	- 24 827	- 25 700	- 163	- 25 863	- 26 521	102,5 %	- 657
TOIMINTAKATE	- 127 555	- 136 717	- 1 733	- 138 450	- 139 167	100,5 %	- 716

Sivistyslautakunta toimielin

1 000 €	TP2022	alk.per. TA2023	TA- muutokset	TA2023 yht.	TP2023	toteuma-% 2023	poikkeama 2023
TOIMINTATUOTOT	31	35		35	80	227,4 %	45
MYYNITUOTOT	31	35		35	80	227,4 %	45
MAKSUTUOTOT						0,0 %	
TUET JA AVUSTUKSET						0,0 %	
MUUT TOIMINTATUOTOT						0,0 %	
TOIMINTAKULUT	- 31	- 49		- 49	- 81	164,0 %	- 31
HENKILÖSTÖKULUT	- 24	- 34		- 34	- 72	209,1 %	- 37
PALVELUJEN OSTOT	- 6	- 9		- 9	- 8	91,2 %	1
AINEET, TARVIKKEET JA TA- VARAT						0,0 %	
AVUSTUKSET						0,0 %	
MUUT TOIMINTAKULUT		- 5		- 5		0,0 %	5
TOIMINTAKATE		- 14		- 14	- 1	6,7 %	13

Varhaiskasvatuspalvelut

1 000 €	TP2022	alk.per. TA2023	TA- muutokset	TA2023 yht.	TP2023	toteuma-% 2023	poikkeama 2023
TOIMINTATUOTOT	4 206	3 961	43	4 004	4 579	114,4 %	575
MYYNITUOTOT	1 555	1 955		1 955	1 870	95,6 %	- 85
MAKSUTUOTOT	1 811	1 531	43	1 574	1 497	95,1 %	- 77
TUET JA AVUSTUKSET	827	444		444	1 185	267,1 %	742
MUUT TOIMINTATUOTOT	13	31		31	27	87,9 %	- 4
TOIMINTAKULUT	- 56 594	- 62 065	- 1 213	- 63 278	- 63 294	100,0 %	- 16
HENKILÖSTÖKULUT	- 27 633	- 30 724	- 1 571	- 32 295	- 32 477	100,6 %	- 182
PALVELUJEN OSTOT	- 19 629	- 21 774	625	- 21 149	- 20 922	98,9 %	227
AINEET, TARVIKKEET JA TA- VARAT	- 629	- 447	- 61	- 508	- 690	135,7 %	- 181

AVUSTUKSET	- 2 028	- 2 109	- 43	- 2 151	- 1 723	80,1 %	428
MUUT TOIMINTAKULUT	- 6 676	- 7 011	- 163	- 7 175	- 7 483	104,3 %	- 308
TOIMINTAKATE	- 52 388	- 58 104	- 1 170	- 59 274	- 58 715	99,1 %	559

Koulutuspalvelut

1 000 €	TP2022	alk.per. TA2023	TA- muutokset	TA2023 yht.	TP2023	toteuma-% 2023	poikkeama 2023
TOIMINTATUOTOT	6 572	3 927		3 927	7 098	180,7 %	3 171
MYYNITUOTOT	4 136	3 187		3 187	3 814	119,7 %	626
MAKSUTUOTOT	438	402		402	494	122,9 %	92
TUET JA AVUSTUKSET	1 900	256		256	2 499	977,3 %	2 243
MUUT TOIMINTATUOTOT	97	82		82	291	354,6 %	209
TOIMINTAKULUT	- 81 752	- 82 526	- 563	- 83 089	- 87 235	105,0 %	- 4 146
HENKILÖSTÖKULUT	- 43 236	- 44 275	- 563	- 44 838	- 47 847	106,7 %	- 3 010
PALVELUJEN OSTOT	- 19 711	- 18 875		- 18 875	- 19 517	103,4 %	- 642
AINEET, TARVIKKEET JA TA- VARAT	- 1 694	- 1 569		- 1 569	- 1 818	115,9 %	- 249
AVUSTUKSET	- 1					0,0 %	
MUUT TOIMINTAKULUT	- 17 112	- 17 808		- 17 808	- 18 053	101,4 %	- 245
TOIMINTAKATE	- 75 181	- 78 599	- 563	- 79 162	- 80 137	101,2 %	- 975

Ruoka- ja puhtauspalvelut

1 000 €	TP2022	alk.per. TA2023	TA- muutokset	TA2023 yht.	Toteuma	Toteuma-% 2023	Poikkeama 2023
TOIMINTATUOTOT	11 069	8 896		8 896	9 115	102,5 %	219
MYYNITUOTOT	10 947	8 884		8 884	9 075	102,2 %	191
MAKSUTUOTOT						0,0 %	
TUET JA AVUSTUKSET	27	12		12	35	300,9 %	24
MUUT TOIMINTATUOTOT	95				4	0,0 %	4
TOIMINTAKULUT	- 11 055	- 8 896		- 8 896	- 9 428	106,0 %	- 532
HENKILÖSTÖKULUT	- 3 243	- 3 098		- 3 098	- 2 870	92,6 %	228
PALVELUJEN OSTOT	- 3 666	- 2 467		- 2 467	- 3 066	124,3 %	- 600
AINEET, TARVIKKEET JA TA- VARAT	- 3 133	- 2 481		- 2 481	- 2 533	102,1 %	- 52
AVUSTUKSET						0,0 %	
MUUT TOIMINTAKULUT	- 1 013	- 849		- 849	- 958	112,8 %	- 109
TOIMINTAKATE	13				- 313	0,0 %	- 313